

Milletlerarası Ceza Hukukunda Yabancı Bir Ülkede Bulunan Malvarlığı Değeriyle İlgili Olarak El Koyma Kararı Verilmesi ve Yerine Getirilmesi Sorunu

Münevver İlay Vuslat KAYA
Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı
av.ilyavuslat@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-0631-7650

Araştırma Makalesi

DOI: 10.31592/aeusbed.1302046

Geliş Tarihi: 25.05.2023

Revize Tarihi: 04.07.2023

Kabul Tarihi: 24.07.2023

Atf Bilgisi

Kaya, M. İ. V. (2023). Milletlerarası ceza hukukunda yabancı bir ülkede bulunan malvarlığı değeriyle ilgili olarak el koyma kararı verilmesi ve yerine getirilmesi sorunu. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), 494-513.

ÖZ

Arama ve el koyma tedbirleri, kişilerin temel hak ve özgürlüklerine müdahale niteliği taşımaktadır. Bu sebeplerle koruma tedbirleri uygulamaya konulurken hukuka uygun şekilde uygulama gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir. Koruma tedbirlerinden biri olan el koyma tedbirine başvurulurken orantılılık ilkesinin de gözetilmesi gerekmektedir. El koyma kararlarının farklı ülkelerde nasıl uygulandığı konusu yıllardan beri tartışmalara konu olmaktadır. Milletlerarası ceza hukuku bağlamında yurtdışında bulunan Türk vatandaşlarının suç işlemeleri söz konusu olduğunda işlediği suça ilişkin el koyma kararının Türkiye’de uygulamaya konulması sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Milletlerarası Ceza Hukukunda Yabancı Bir Ülkede Bulunan Malvarlığı Değeriyle İlgili Olarak El Koyma Kararı Verilmesi ve Yerine Getirilmesi Sorunu’nun tespiti ve bu sorunun giderilmesine ilişkin olarak konunun detaylı bir şekilde açıklanması amacıyla hazırlanmış bu çalışmada, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 6706 sayılı Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu ve diğer ceza hukukuna ilişkin normatif düzenlemeler dikkate alınarak el koyma hükümlerinin nasıl uygulanacağından bahsedilmekte ve Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler Sözleşmeleri kapsamında el koyma hükümleri ve yerine getirilmesi ayrıntılı bir şekilde ele alınmaktadır. Ayrıca Uluslararası Adli İşbirliği Anlaşmaları çerçevesinde el koyma kararı verilmesi ve bu kararın uygulanma usulleri açıklanmaktadır. Çalışmada konu ile ilgili Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin yaklaşımına ve el koymaya ilişkin vermiş olduğu bazı kararlardan örneklerle de yer verilmektedir. Literatür incelendiğinde, Milletlerarası Ceza Hukuku ile Türk Ceza Hukuku’nun el koyma kararlarının karşılaştırmalı olarak ele alındığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Çalışmanın bu anlamda önemli bir boşluğu doldurabileceğine inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: El koyma, koruma tedbirleri, milletlerarası ceza hukuku.

Seizure and Confiscation in International Penal Law Regarding the Value of Property in a Foreign Country

Abstract

Search and seizure measures may interfere with the fundamental rights and freedoms of individuals. For these reasons, it is important to implement the protection measures regarding search and seizure in accordance with the law. While applying the seizure measure, one of the protection measures, the principle of proportionality should also be observed. How seizure decisions are implemented in different countries has been the subject of debate for years. When Turkish citizens abroad commit a crime, implementing the seizure decisions in Türkiye regarding the committed crimes stand out as a problem in the context of international penal law. This study conducted to explore in depth “Seizure and Confiscation in International Penal Law Regarding the Value of Property in a Foreign Country” addresses how the seizure provisions will be implemented based on the Turkish Penal law No. 5237, Law No. 6706 on International Judicial Cooperation in Criminal Matters and other normative regulations regarding criminal law and the provisions of the seizure and their execution under the Conventions of the Council of Europe, the European Union and the United Nations are explained in detail. In addition, seizure decisions and execution methods within the framework of International Judicial Cooperation Agreements are provided. The study also includes examples of the approach of the European Court of Human Rights and some of its decisions regarding seizure. The literature offers no comparative studies on seizure decisions of the International Penal Law and the Turkish Penal Law. It is believed that the present study may fill an important gap in this sense.

Keywords: Seizure, protective measures, international penal law.

Giriş

Bir ülkenin ceza adalet sisteminin ayrılmaz bir parçası, suçluları yasadışı kazançlarından mahrum bırakabilmesidir. “Suçluları yasa dışı faaliyetlerinin mali çıkarlarından yoksun bırakmak için kullanılan en yaygın mekanizmalardan birisi el koymadır” (Financial Action Task Force, 2010, s. 3). El koyma tedbiri, kişilerin temel hak ve özgürlüklerine müdahale niteliği taşımaktadır. Bu nedenle koruma tedbirleri uygulamaya konulurken hukuka uygun şekilde gerçekleştirilmesi gerekir. El koyma tedbirine başvurulmasının altında yatan en genel sebep, toplum güvenliğinin sağlanması ve suçlulukla mücadele edilebilmesi ve açıkça başka şekilde delil elde etme imkânı bulunamamasıdır. Ancak toplumun güvenliği sağlanırken kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin de gözetilmesi gerekir. Aksi takdirde toplumun adalete olan inancı sarsılabileceği gibi uygulayıcılar açısından tazminat sorumluluğunun doğması da söz konusu olmaktadır.

Hukuki anlamıyla el koyma, “ispat aracı olarak görülen ya da müsadereye konu olan malvarlığı değerlerinin zilyedin tasarruf yetkisi ortadan kaldırılarak muhafaza altına alınması” şeklinde tanımlanabilmektedir (Yılmaz, 2017, s. 373). Anayasa ve Ceza Muhakemeleri Kanunu (CMK)’da el koyma tanımlanmamaktadır. Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği (AÖAY)’nin 4. maddesine göre el koyma, “suçun ya da tehlikenin önlenmesi amacıyla veya suçun delili olması ya da müsadereye tabi olması nedeniyle eşya üzerinde zilyedin rızası olmaksızın tasarruf yetkisinin kaldırılması işlemi” şeklinde tanımlanmaktadır. El koyma; “müsadere edilebilecek ya da yargılamada delil olarak fayda sağlayabilecek eşyaların, zilyedin rızası olmaksızın adliye marifetiyle alınarak onun eşya üzerindeki tasarruf yetkisinin geçici olarak sınırlandırılması ya da kaldırılmasıdır (Şen ve Eryıldız, (2017).

İşlenen suçlar nedeniyle elde edilen gelirlere el konulması veya müsadere edilmesi yükümlülüğünü getiren ilk uluslararası sözleşme Birleşmiş Milletler’in 1998 tarihli “Narkotik Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Sözleşme”dir. 2000 yılında benzer hükümler “Sınırışan Organize Suçlar” için de uygulanmaya başlanmıştır. 2003 yılında ise BM Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi’nde benzer hükümlere vurgu yapılmıştır (Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi, 2003). Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesine Taraf Devletler Konferansı, 5. oturumunda, "Varlıkların geri alınmasında uluslararası işbirliğinin kolaylaştırılması" konulu 5/3 sayılı kararını kabul etti. Bu karar, "Taraf Devletleri ve Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi’ni, dondurulmuş, ele geçirilmiş ve el konulmuş varlıkların yönetimi, kullanımı ve elden çıkarılması konusundaki deneyimlerini paylaşmak ve gerektiği gibi en doğru uygulamaları belirlemek ve mevcut kaynaklara dayanarak ele geçirilen varlıkların ve bu konuda bağlayıcı olmayan ilkeleri geliştirmek konusunda teşvik etti”(Resolutions and decisions adopted by the Conference of the States Parties to the United Nations Convention against Corruption, 2015).

Birleşmiş Milletler’in yanı sıra Avrupa Birliği Konseyi de kısmen organize suçlulardan kaynaklanan tehditten etkilenen müsadere ve el koyma ile ilgili çok çeşitli tedbirler getirmiş, bir takım kararlara ve sözleşmelere imza atmıştır. Örneğin 1990 yılında para aklama suçuna karşı kabul edilen Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, El konulması ve Müsaderesine İlişkin Avrupa Sözleşmesi’yle suçlardan elde edilen maddi kazançlara “el koyulması” hükmü bir yükümlülük olarak taraflarca imza altına alınmıştır (Suç Gelirlerinin Aklanması, Aranması, Müsaderesi ve Müsaderesine İlişkin Sözleşme, 1990, Kanun No: 5191 Kabul Tarihi: 16.6.2004). Bu sözleşme üye Devletlerin “değeri bu tür gelirlere tekabül eden araçlara ve gelirlere veya mülklere” el konulmasına izin veren mevzuat uygulamalarını içermektedir (Md. 2).

Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği Konseyi’nin belli aralıklarla yapmış oldukları sözleşmeler, çeşitli Konsey Çerçeve Kararları ile de desteklenmiştir. Örneğin, 2003 yılında Avrupa Birliği Adalet ve İçişleri Konseyi (JHA) 577 numaralı Avrupa Birliği’nde mal veya delillerin dondurulması kararlarının uygulanmasına ilişkin 2003/577/JHA sayılı Konsey Çerçeve Kararı’yla (Avrupa Birliği Konsey Kararı, 2003/577) suç delillerine ve suça konu olan mallara el konulması

hükmü kabul edilmiştir (Avrupa Birliği Konsey Kararı, 22 Temmuz 2003)¹. 2005/212/JHA Konsey Çerçeve Kararı, Avrupa Birliği müsadere yasalarını standartlaştırmaya çalışmıştır. Avrupa Konseyi'nin bu Çerçeve Kararı, Üye Devletlerin bir yıldan fazla hapis cezasını gerektiren cezai suçların araç ve gereçlerine ve gelirlerine el konulmasına izin verilmesi konusuna vurgu yapmıştır (Avrupa Birliği Konsey Kararı, 212/ 24 Şubat 2005). Müsadere kararlarına karşılıklı tanıma ilkesinin uygulanmasına ilişkin 2006/783/JHA Konsey Çerçeve Kararı ile müsadere kararlarının Avrupa Birliği içindeki ülkeler tarafından “tanınması ve tenfizine” ilişkin prensipler kararlaştırılmıştır (Avrupa Birliği Konsey Kararı, 6 Ekim 2006). Bu karar 28 Mart 2009 tarihinde konsolide edilerek kapsamı genişletilmiştir (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/>).

Türk Ceza Mevzuatı Kapsamında El Koyma Kararın Alınması Uygulanması Usulü

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (CMK) 128. maddesinde, taşınmaz hak ve alacaklara el koyma koruma tedbirini düzenlenmiştir. Bu kapsamda kuvvetli şüphe sebebi bulunan hallerde şüpheli veya sanığa ait suçtan elde edilen her türlü taşınmaz ve taşınır mal varlığına el konulabileceği hükme bağlanmıştır. Bu madde hükmünde, 21.02.2014 tarihli ve 6526 sayılı Kanunla değişiklik yapılarak el koyma koruma tedbirine başvurmak için aranan kuvvetli şüphenin “*somut delillere dayanması*” şartı getirilmiştir. El koyma kararında tüm malvarlığı veya malvarlığı değerleri nispetinde el koyma kararı verilmesi önlenmek istenmiştir. Yalnızca bazı malvarlıkları için tahdidi olarak sayılması suretiyle el koyma kararı verilebileceğinden bahsedilmiştir. Bu değişikliklerle, el koyma tedbirine başvurma kararını, savcının tek başına alabilmesinin önüne geçilmiştir. İlk olarak maddede sayılan kurumlara başvurulması gerekmektedir. Bu kurumlar; “*Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu*”(BDDK), “*Sermaye Piyasası Kurulu*”(SPK), “*Mali Suçları Araştırma Kurulu*”(MASAK), “*Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu*” dur. MASAK, esasında, düzenleyici otoriteler olarak Sermaye Piyasası Kurumu ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu gibi, ekonomik çıkar amacıyla suç işlenmesinin önlenmesine yönelik gözetim ve denetim fonksiyonu icra etmekle görevlidir. Özgenç'e göre, “Bu görevin etkin bir şekilde yerine getirilmesi, ekonomik çıkar amacıyla suç işlenmesinin önlenmesini ve dolayısıyla, ekonomi ve finans sistemindeki istikrarın korunmasını sağlar” (Özgenç, 2021, s. 273). Bu yönüyle, MASAK'a, söz konusu suçlara ilişkin soruşturma bağlamında bir nevi adli kolluk görevi verilmiştir. Ancak, MASAK'a kurumsal bilirkişilik görevi verilmemiştir. Başka bir ifadeyle, MASAK'ın resmî bilirkişilik görevi bulunmamaktadır. İşaret etmek gerekir ki, CMK, m. 128'de 21.2.2014 tarihli ve 6526 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle, söz konusu maddenin birinci fıkrasına, bu fıkrafta sayılan taşınmazlara, hak ve alacaklara ilişkin olarak “el koyma kararı alınabilmesi için ilgisine göre Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Hazine Müsteşarlığı ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan, suçtan elde edilen değere ilişkin rapor alınır” hükmü eklenmiştir.

Adli merciler, “*Bankacılık Düzenleme ve Denetleme*”(BDDK), “*Sermaye Piyasası*”(SPK), “*Mali Suçları Araştırma*”(MASAK), “*Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları*” kurumlarının herhangi birinden gelen rapora göre, adli merciler el koyma tedbir talebine başvurabilecektir. Hal böyle iken, savcılık makamının direk olarak bu tedbire başvurması mümkün olmaktan çıkarılmıştır. İlgili kurumdan tedbirle alakalı raporun gelmesinin sonucunda savcılık tarafından tedbire başvurulabilecektir. “*Suç işlemek amacıyla örgüt kurma*” (TCK m.220), düzenlemesi katalog suçlar arasından çıkarılmıştır. Yalnızca örgüt suçu kapsamında yürütülen soruşturmalarda malvarlığı ve malvarlığı değerlerine el koyma tedbirine başvurulamayacaktır. Karar verecek mercii veya makam, ağır ceza mahkemesidir. Ağır ceza mahkemesinin de el koyma konusunda herhangi bir karar alabilmesi için oybirliği ile karar alması gerektiği hükme bağlanmıştır (Dursun, 2015).

¹ Bahse konu karar, dondurma kararlarının ve müsadere kararlarının karşılıklı tanınmasına ilişkin 14 Kasım 2018 tarihli Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin (AB) 2018/1805 Yönetmeliği ile yürürlükten kaldırılmıştır. Yönetmelik için bkz. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32018R1805>.

5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 17. maddesi de "el koyma" ve "koruma tedbirleri" ile ilgili düzenlemeler içermektedir. Buna göre, aklama ve terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair şüphe oluştuğunda 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 128. maddesine istinaden malvarlığı değerlerine el konulabilmektedir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının da el koyma kararı verebileceği hükme bağlanmıştır (Md.17/1) Hâkim kararı olmaksızın yapılan el koyma işleminin yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulması gerekmektedir. Hâkimin de en geç yirmi dört saat içinde onaylanıp onaylanmayacağına karar vermesi gerekmektedir (Md.. 17/2). Söz konusu talebin hangi bilgileri içereceği ilgili Kanun'un 18. maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir: "tüzel kişi ise açık unvanı, tespit edilmesi halinde ticaret sicil numarası, yasal temsilcileri, ortakları, balı olduğu vergi dairesi ve vergi numarası, el konulması talep edilen tutar, tespit edilmesi halinde el konulması talep edilen malvarlığına ait bilgiler, el koyma talebinin gerekçesi" (Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun. Md. 18).

Avrupa Konseyi Sözleşmeleri

Avrupa Konseyi bünyesinde malvarlığı değerleri ile ilgili olarak el koyma kararı verilmesi konusuna yönelik tedbirlerin alınması amacıyla çeşitli anlaşma metinler hazırlanarak üye devletlerin imza ve onayına açılmıştır. Bu sözleşmelerden bazıları aşağıda açıklanmaktadır.

Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi (CİKAYAS- 1959)

Adli yardımlaşma konusunun uluslararası alanda ilk kez ele alınması 1959 Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi (CİKAYAS)'tır. Avrupa Konseyi çerçevesinde 20 Nisan 1959 tarihinde Strazburg'da imzalanmıştır. Ceza işlerinde karşılıklı yardım konusunda ortak kurallar koymak suretiyle arama ve eşyanın zaptını kapsayan adli yardım taleplerinin karşılıklı çözümü amacıyla çıkartılmış bir sözleşmedir. (Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi, 18.3.1968/1034 Sayılı Kanun, Resmi Gazete, 16.10.1968).

Türkiye, bu sözleşmeye taraftır. Sözleşmeye taraf olan diğer 45 devletle aramızdaki cezai tebligat işlemleri bu sözleşme hükümlerine göre yerine getirilmektedir. Azerbaycan ve Ermenistan gibi Avrupa'da bulunmayan bazı devletler de sözleşmeye taraftır (<https://diabgm.adalet.gov.tr/home/SayfaDetay/ceza-istinabe-genel-bilgiler14022020015707>). Sözleşmenin 1. maddesinde; "Cezalandırılması, yardımlaşma talep edildiği anda, yardım isteyen tarafın, adli makamlarının yetkisi içinde bulunan suçlarla ilgili her davada, Akit Taraflar, işbu Sözleşme hükümleri uyarınca, birbirlerine, karşılıklı olarak en geniş adli yardımda bulunmayı yüklenirler." denilmek suretiyle sözleşmenin tarafı devletlerin birbirlerine karşılıklı ve en geniş anlamıyla yardımda bulunması hükme bağlanmıştır. Sözleşmede herhangi bir konuda üye devletler bakımından, yardımlaşma talep edildiği anda, yardım isteyen tarafın, adli makamlarının yetkisi içinde bulunan suçlarla ilgili her dâvada, sözleşmenin tarafları, sözleşme hükümleri uyarınca, birbirlerine, karşılıklı olarak en geniş adli yardımda bulunmayı taahhüt edecekleri hükme bağlanmıştır. Ancak adli yardımlaşma taleplerinin sınırları söz konusudur. Her durumda yardımlaşma talepleri doğrudan yapılamamaktadır. Bazı hallerde bu talepler reddedilmektedir. Talep konusu suçlar, kendisinden yardım istenen tarafça, siyasi suçlarla, siyasi suçlara murtabit suçlarla veya malî suçlarla ilişkili ise, kendisinden yardım istenilen Taraf, talebin yerine getirilmesinin, memleketinin egemenlik, güvenlik, kamu düzeni veya diğer öz çıkarlarına hâlel getirecek nitelikte görüyorsa bu hallerde adli yardımlaşma taleplerinin reddedileceğinden bahsetmektedir (CİKAYAS, Md. 2).

Sözleşmenin 3. maddesi adli yardımlaşma taleplerinin nasıl yerine getirileceğinden bahsetmektedir. Madde hükmüne bakıldığında, ceza davası söz konusu olduğunda, soruşturma işlemlerinin yürütülmesi veya delillerin, dosya ve belgelerin gönderilmesi hakkında, yardım isteyen tarafın adli makamlarınca yapılmış olan istinabe taleplerini, yardım istenen taraf, kendi mevzuatında öngörülen şekillere uygun olarak yerine getirmesi gerektiğinden bahsetmektedir. Eğer yardım istenen tarafın milli mevzuatında bunu engelleyen bir hüküm yoksa talebin yerine getirileceğinden bahsedilmektedir. Yardım isteyen taraf, talep edilen dosya veya belgelerin asıllarına uygunluğu onaylı, örnek veya fotokopilerini göndermekle yetinebilir. Ancak, yardım isteyen tarafın, asıllarının

gönderilmesini açıkça istemesi durumunda, bu talebin de imkân dâhilindeyse yerine getirilmesi söz konusudur (Md 3/3)

Sözleşmenin 5. maddesinde tam olarak el koyma olarak yazmasa da *arama veya tutuklama amacını güden* istinabelerin yerine getirilmesi belli şartlarda yapılabileceğinden bahsetmektedir. Buna göre; “a) İstinabeyi gerektiren suçun hem yardım isteyen, hem de yardım istenen tarafların kanunlarına göre cezalandırılabilir bir suç olması, b) İstinabeyi gerektiren suçun, yardım istenen tarafın memleketinde, suçlunun geri verilmesine elverişli bir suç olması, c) İstinabenin yerine getirilmesi, yardım istenen tarafın kanunu ile bağdaşması” (Md. 5/1) hallerinden her birinin varlığı halinde el koyma hükümleri uygulanması yönünde taraflar mutabık kalmışlardır. Ancak yardım isteyen taraf, dosya, belge ve eşyaların verilmesini de talep ederse; görülmekte olan bir ceza dâvası için zorunlu olması halinde o belge veya eşyaların verilmesini geciktirebileceğinden bahsetmektedir. Yardım istenen taraf vazgeçmediği takdirde, istinabe yolu ile gönderilmiş olan eşya ile dosya ve belgelerin asılları, yardım isteyen Tarafça, mümkün olan süratle, yardım istenen tarafa geliverilecektir (Md. 6).

Sözleşmenin 14. maddesinde yardımlaşma taleplerinin neleri kapsamaması gerektiğinden; 15. maddesinde ise adli yardımlaşma taleplerinin nasıl yapılacağından bahsedilmektedir. Buna göre; ”1, 3, 4 ve 5 inci maddelerde öngörülen istinabe talepleriyle 11. maddede bahis konusu edilen talepler, yardım isteyen Tarafın Adalet Bakanlığınca, yardım istenen Tarafın Adalet Bakanlığına gönderilecek ve aynı yoldan iade edilecektir” (CİKAYAS, Md. 14-15). Ancak bazı ivedi hallerde, sözü geçen istinabe taleplerini, yardım isteyen tarafın adli makamlarınca, yardım istenen taraf adli makamlarına gönderilebilir.

Kanun lafzına bakıldığında, taleplerin Adalet Bakanlığı aracılığıyla yapılması gerektiği anlaşılmaktadır. Ancak yukarıda açıklanan bazı durumlar söz konusu olduğunda adli makamlar aracılığıyla da yapılabilme ihtimalinin varlığından bahsetmektedir. Türkiye açısından bu durum (adli makamlar aracılığıyla yapılacak yardımlaşma talepleri) kendi iç hukukumuzda bulunan 6706 sayılı Kanun gereği mümkün olmamaktadır.

Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, Ele Geçirilmesi ve Müsaderesi Hakkında Avrupa Konseyi Sözleşmesi (Strazburg Sözleşmesi-1990)

Avrupa Konseyi tarafından hazırlanmış olan “Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, El Konulması ve Müsadere Edilmesi Hakkında Sözleşme” suç gelirlerinin aklanmasıyla mücadele açısından son derece önemli bir yer tutmaktadır. “Avrupa Konseyi’nin 1980 tarihli R(80)10 sayılı Tavsiye Kararı’ndan sonra oluşturulmasına öncülük ettiği ve doğrudan suç gelirlerinin aklanmasıyla mücadelenin amaçlandığı bir sözleşmedir” (Değirmenci, 2007). Konuya dair en önemli anlaşmalardan birisidir. Avrupa Konseyi tarafından 8 Kasım 1990 tarihinde Strazburg’da imzaya açılmış ve 1 Eylül 1993 tarihinde yürürlüğe girmiştir (<http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/141.htm>). Strazburg Sözleşmesi olarak da anılan bu sözleşme Türkiye tarafından 27 Eylül 2001 tarihinde imzalanmış, 16 Haziran 2004 tarihli 5191 sayılı yasayla onaylanması uygun bulunmuş ve 30 Temmuz 2004 tarih ve 7712 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanmıştır. Bakanlar Kurulu Kararı 01.09.2004 tarih ve 25570 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Strazburg Sözleşmesi’nin kapsamı, aşağıda detaylarıyla anlatılacak olan Birleşmiş Milletler’in benzer konuları ele alan Viyana Sözleşmesi’nden daha geniştir. Çünkü sadece uyuşturucu kaçakçılığı suçlarından elde edilen gelirlere değil, herhangi bir suçun gelirlerine uygulanmasını da açıklığa kavuşturan bir sözleşmedir (Ryder, 2013). Strazburg Sözleşmesi’nin kapsamı 2005 yılında terörün finansmanını da içerecek şekilde (Md. 2/2) yeniden düzenlenmiştir. Sözleşme’nin el koyma ile ilgili yetkilerinin kapsamı Eylül 2001’deki El Kaide saldırılarının ardından terörizmi de içerecek şekilde genişletilmiştir (Donohue, 2008).

Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, Ele Geçirilmesi ve Müsaderesi ile Terörizmin Finansmanına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (Varşova Sözleşmesi- 2005)

Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan 198 sayılı “Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, Ele Geçirilmesi, Müsadere Edilmesi ve Terörizmin Finansmanı Hakkında Sözleşme”, 16 Mayıs 2005’te Varşova’da gerçekleştirilen Avrupa Konseyi Zirvesi’nde imzaya açılmıştır. 1 Mayıs 2008 tarihinde imza süreci tamamlanarak yürürlüğe konulmuştur. Türkiye, sözleşmeyi 28 Mart 2007 tarihinde imzalamıştır. “Sözleşmenin en önemli özelliği, hem suç gelirlerinin aklanmasını hem de terörizmin finansmanını birlikte düzenleyen ilk uluslararası belge olmasıdır” (Değirmenci, 2007, s. 167). 1990 tarihli Strasburg Sözleşmesi’ni güncelleyen ve terörizmin ele alınması bağlamında genişleten bir sözleşmedir. Terörizmin finansmanının önlenmesi özellikle 11 Eylül saldırılarının ardından uluslararası alanda dikkat çekmiştir. “Kara para aklama 1980’lerin sonundan itibaren uluslararası toplumun odak noktasındayken, özellikle de New York Dünya Ticaret Merkezi’ne 11 Eylül 2001’de yapılan uçak saldırılarından sonra terörizmin finansmanı ile mücadelenin teşvik edildiği görülmektedir” (Haigner, Schneider ve Wakolbinger, 2012, s. 5). Böylece terörizmin finansmanının önlenmesi ve terör örgütlerinin eylem kapasitelerinin düşürülmesi hedeflenmiştir. Birleşmiş Milletler’in organı olan Güvenlik Konseyi tarafından 11 Eylül saldırılarının hemen sonrasında konu ile ilgili olarak bir dizi tedbirler alınmıştır. “Özellikle uluslararası alanda mevzuatların küresel ölçekte uyumlaştırılmasını amaçlayan pek çok girişimde bulunulmuş ve terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamında terörizmin finansmanının suç haline getirilerek cezalandırılması ve ülkelerin olabilecek en yüksek düzeyde iş birliğinde bulunmaları yönünde çok sayıda uluslararası belge ve sözleşme ortaya konulmuştur” (Yılmaz, 2020, s. 180).

Varşova Sözleşmesi diye de anılan bu sözleşmenin 5. maddesi “Dondurma, El Koyma ve Müsadere” kenar başlığını taşımakta ve tarafların “gelirin değiştirildiği veya dönüştürüldüğü malları; tamamen veya kısmen karıştırılmış gelirlerin takdir değeri kadar yasal kaynaklardan elde edilen malları ve suç gelirlerinin değiştirildiği veya dönüştürüldüğü maldan veya karıştırılan gelirlerin takdir edilen değeri kadar, gelire aynı şekilde ve ölçüde suç gelirlerinin karıştırıldığı maldan doğan kazanç veya diğer yararları” da kapsatacak şekilde dondurma, el koyma ve müsadere konusunda her türlü tedbirleri almalarını karara bağlamıştır. Sözleşmenin 6. maddesinde ise taraf ülkelerin, dondurulan veya el konulan malların idaresi için yasal ve gerekli olabilecek her türlü önlemleri almaları gerektiği konusuna dikkat çekmektedir (<https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/02/Suc-Gelirlerininin-Aklanmasi.pdf>).

Avrupa Birliği Sözleşmeleri

Aşağıda konuyla ilgili Avrupa Birliği sözleşmelerinden önemli görülenlere kısaca yer verilecektir.

Avrupa Birliği Üye Devletleri Arasındaki Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardım Anlaşması (2 Temmuz 2000 Tarihli Ojc 197)

Avrupa Birliği Anlaşması’nın 34. maddesiyle uyumlu bir şekilde hazırlanan bu sözleşme, Avrupa Birliği üye devletleri arasındaki cezai konularda karşılıklı yardımlaşmaya ilişkin olarak 29 Mayıs 2000 tarihinde imzalanmıştır. Sözleşmenin 1. maddesinde anlaşmanın amacından bahsetmekte ve “Bu sözleşme adli, polis ve gümrük makamları arasında cezai konularda karşılıklı yardımlaşmayı teşvik etmeyi ve kolaylaştırmayı, adli işbirliğinin hızını ve verimliliğini artırmayı amaçlamaktadır” denilmektedir (Adalet Bakanlığı, 2021a). Sözleşmenin 3. maddesinde devletlerden herhangi birisi karşılıklı bir şekilde yardım talebinde bulunduğu, talebin yerine getirilmesi için talepte bulunan üye devletin iç hukukuna uygun olarak yahut her iki devletin de hukuk kurallarının ihlali nedeniyle cezalandırılabilen fiillerin bulunma koşulu getirilmiştir (Avrupa Birliği Üye Devletleri Arasındaki Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardım Anlaşması, Md.3).

Anlaşma hükümlerinde katılımcı ülkelerin soruşturmaya ilişkin makamları (adli makamlar veya kolluk kuvvetleri) arasında doğrudan ve devamlı bir şekilde işbirliğini mümkün kılmaktadır. Bu

durum sözleşmenin 13. maddesinde konu edinilmiştir. Karşılıklı anlaşmaya varılmak suretiyle iki ya da çok daha fazla üye devletin yetkili makamları, bir veya daha fazla üye devlette cezai soruşturmalar yürütmek üzere belirli bir amaç ve sınırlı bir süre için Ortak Soruşturma Ekibi (Joint Investigation Teams [JIT]) oluşturabileceğinden bahsetmektedir. JIT, birkaç üye devlette yansımaları veya sınır ötesi boyutu olan davalarda yürütülen soruşturma ve kovuşturmaların koordinasyonunu kolaylaştıran verimli ve etkili bir işbirliği aracıdır. Türkiye her ne kadar bu sözleşmeye taraf ise de soruşturmaya ilişkin makamları (adli makamlar veya kolluk kuvvetleri) arasında doğrudan ve devamlı bir şekilde işbirliğini mümkün kılmamaktadır. Kendi iç hukukumuzda adli yardımlaşma hükümlerinin uygulandığı 6706 sayılı Kanun bu duruma müsaade etmemektedir. Bu kanun hükümleri makalenin ilerleyen bölümlerinde ayrıntılı bir şekilde anlatılacaktır.

Sözleşmeye göre; herhangi bir konuda adli işbirliğini içeren talepler, ulusal yargı otoriteleri aracılığıyla doğrudan yazılı olarak iletilmelidir. Avrupa Birliği'ne üye ülkelerdeki kişilere yönelik usulî belgeler doğrudan posta yoluyla gönderilebilmektedir. Karşılıklı yardım talep edilen Avrupa Birliği devleti, talepte bulunan Avrupa Birliği Üye Devleti tarafından belirlenen formalitelere ve prosedürlere uymalı ve mümkün olduğunca evrakta belirtilen son tarihleri gözetenek cevap vermelidir. Ancak acil durum söz konusu olduğunda, bu talepler İnterpol veya Avrupa Birliği Antlaşması ile getirilen kurallara uygun yetkili herhangi bir organ aracılığıyla yapılmalıdır (Md. 3-4).

Birleşmiş Milletler Sözleşmeleri

Suç gelirlerinin müsadereğine ve el konulmasına yönelik uluslararası yasal önlemler çok kapsamlı bir konudur. Konuyla ilgili Birleşmiş Milletler bünyesinde çeşitli anlaşma metinleri hazırlanarak üye devletlerin imza ve onayına sunulmuştur. Bunlardan en öne çıkanları aşağıda ele alınmaya çalışılmıştır.

Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Viyana Sözleşmesi-1990)

Konuyla ilgili Birleşmiş Milletler bünyesinde hazırlanan uluslararası ilk sözleşme Birleşmiş Milletler (BM) Narkotik Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Sözleşme'dir (The United Nations [UN] Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances) (United Nations, 1988). Uyuşturucu ve psikotrop madde kaçakçılığının uluslararası boyutu bulunan değişik yönleriyle daha etkin bir biçimde mücadele etmelerini sağlayabilmek amacıyla çıkarılmış olup, Sözleşmeden kaynaklanan herhangi bir yükümlülük söz konusu olduğunda taraflar, gerekirse kendi iç hukuk sisteminde bulunan yasal düzenlemelere uygun olarak, gerektiğinde yasa yapmak ve idari önlemler dâhil gereken tüm önlemleri almayı taahhüt etmektedirler (Md. 2/1), müsadere edilmesini ve müsadere edilmesini sağlayacak önlemleri almaları gerektiğini vurgulanmaktadır. Literatürde daha çok Viyana Sözleşmesi olarak anılan Sözleşme 19 Aralık 1988 tarihinde Viyana'da yapılan Birleşmiş Milletler Konferansı'nda kabul edilmiş, 20 Aralık 1988 – 28 Şubat 1989 tarihleri arasında imzaya açılmıştır ve 11 Kasım 1990 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşmenin taraflarından birisi de Türkiye'dir (http://www.masak.gov.tr/mevzuat/sucgelirlerinin_aklanmas/uluslararası_mevzuat.htm#). Türkiye'de 22.11.1995 tarihli ve 4136 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan "Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi"nin Dışişleri Bakanlığı'nın 15.12.1995 tarihli ve BMGY-II/5810 sayılı yazısı üzerine, 31.5.1996 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 16.1.1996 tarihinde kararlaştırılmış ve 11 Şubat 1996 tarih ve 22551 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur (Dülger, 2010).

Bu sözleşme ile taraflar, 3. maddenin 1. fıkrasında sayılan uyuşturucu ve psikotrop maddeler ve türevleri için belirlenen suçlarla bağlı kalmak şartıyla, suçluların soruşturulmasında, cezai takibatında ve yargılanmasında karşılıklı bir şekilde adli yardımda bulunulmasını hükme bağlamıştır (Md. 7/1). Bu sözleşmenin 3. maddesinde "Suçlar ve Yaptırımlar" başlığının birinci fıkrasında "*Her bir taraf, uyuşturucu ve psikotrop maddelerle ilgili fiiller, kasti olarak işlendiği zaman, kendi hukukunda suç olarak ihdas etmek için gerekli önlemleri alacaktır...*" ve 4. fıkrasında da "*...bu*

suçların ciddi niteliğine uygun olarak hapis veya hürriyeti kısıtlayıcı diğer cezalar, para cezası ve el koyma gibi cezai yaptırımlara tabi tutacaklardır” denilmek suretiyle sözleşmeye taraf ülkelerde uyuşturucu ve psikotrop maddelerle ilgili suç unsuru oluştuğunda ilgililerle bu suçtan elde edilen tüm gelir ve suç unsurlarına el koyma kararı verilebileceğinden bahsedilmektedir.

Sözleşmenin 7. maddesinin 2. fıkrasında ise arama ve el koyma talepleri de bu adli yardım talepleri arasında sayılmıştır. Yine diğer düzenlemelerde olduğu gibi bu sözleşmede de, “talep edilen tarafın iç hukuku imkân verdiği şekillerde adli yardımlaşmada bulunabileceklerinden bahsetmektedir. Taraflar, talep üzerine ve mevzuatlarının ve iç uygulamalarının elverdiği takdirde, tutuklular da dâhil olmak üzere soruşturmaya yardımcı olmayı, davaya katılmayı kabul eden kişilerin hazır bulunmasını veya bulundurulmasını kolaylaştıracak veya teşvik edeceklerini taahhüt ederler. Hatta banka gizliliği dahi söz konusu olduğunda bu adli yardımlaşmalardan vazgeçemeyeceklerinin altını çizmiştir” (Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, 7/3,4,5). Sözleşmenin 7. maddesinin 8. fıkrasına göre; taraflar, yardımlaşma taleplerinin usulüne uygun bir şekilde uygulanmasından veyahut uygulamaya yetkili makamlara iletilmesinden sorumlu olup bu yetkili bir makamları belirleyeceklerdir. Bu itibarla belirlenmiş olan makamlar Genel Sekretere bildirilecektir. Adli yardımlaşma talepleri veya buna ilişkin tüm bildirimler taraflarca belirlenen makamlar arasında yapılacaktır. Ancak acil durumlar ortaya çıktığında, imkân dâhilindeyse ve taraflar tarafından uygun görüldüğü takdirde, İnterpol aracılığıyla yapılabilecektir (Md. 7/8). Taleplerin, talep edilen tarafça kabul gören dilde yapılması gerekmektedir. Sözleşmenin her bir tarafı kabul edebileceği dil veya dilleri Genel Sekretere bildirmekle yükümlüdür. Şayet acil bir durum söz konusu ise taraflarca kabul edildiği takdirde, talepler gecikmeksizin yazılı olarak teyit edilmek şartıyla, sözlü olarak da yapılabilecektir (Md.7/9).

Sözleşmenin 10. maddesinde adli yardımlaşma talebinin neleri ihtiva edeceği hususları düzenlenmiştir. Buna göre; “(a) Talebi yapan makâmın adı; (b) Talebin ilgili olduğu soruşturma, cezai takibat veya muhakemenin konusu ve niteliği ile soruşturma, cezai takibat veya muhakemeyi yürüten makâmın adı ve görevleri; (c) Tebliğ edilmek amacıyla gönderilen adli belgeler dışındaki talepler için ilgili olguların özeti; (d) İstenilen yardımın tanımı ve talep eden Tarafın uygulanmasını arzu edebileceği herhangi bir özel usulün ayrıntıları; (e) Mümkünse, ilgili herhangi bir kişinin kimliği, bulunduğu yer ve uyrukluğu; (f) Delil, bilgi veya işlemlerin hangi amaçla talep edildiği” belirtilmelidir. Gerekli görüldüğü takdirde talep eden devlet, gizli tutulmasını isteyebilme hakkına da sahiptir. Eğer talep edilen devlet bu gizliliği yerine getiremeyecekse, bu durumu derhal bildirmekle yükümlüdür (Md. 13-14). Üye devletlerin adli yardım taleplerinin hangi hallerde reddedilebileceğinden 15. maddede bahsedilmektedir. Buna göre; “Talebin sözleşmeye uygun bir biçimde yapılmaması; talep edilen tarafın, talebin yerine getirilmesinin egemenliğine, güvenliğine, kamu düzenine ve diğer temel çıkarlarına zarar verme olasılığı bulunduğu inanması; talep edilen taraf makamlarının kendi kazai yetkileri çerçevesinde soruşturma, cezai takibat veya davaya konu olabilecek benzer herhangi bir suça ilişkin olarak talep edilen işlemin yerine getirilmesinden men edilmiş olması ve Talebin yerine getirilmesi, talep edilen Tarafın karşılıklı adli yardıma ilişkin hukuk sistemine aykırı olması” hallerinde adli yardım talebinin reddedileceği belirtilmektedir.

Bu uluslararası sözleşmeye taraf olan ülkelerin ilgili makamlarının müsadere amacıyla gelirleri, mülkleri, araçları tespit etmesini, izlemesini ve dondurmasını veya el koymasını sağlayacak önlemler almasını şart koşar. “Bu önlem, uyuşturucu kaçakçılığı faaliyetlerinden elde edilen faydaların önüne geçilmesinde büyük bir atılım olarak tanımlanmıştır ve uyuşturucu kaçakçılığına karşı mücadelenin etkili olması için elde edilen gelirin önüne geçilmesi düşüncesinin güçlü bir şekilde onaylanmasıdır. Ancak, Viyana Sözleşmesi’nde el koyma, müsadere hükümlerinin kapsamının sadece uyuşturucu ve türevlerinin gelirleri ile sınırlandırılmış olması nedeniyle el koyma ve müsadere tedbirleri, Birleşmiş Milletler tarafından örgütlü suçlarla mücadelede kayda değer etkililiği olan bir uluslararası adli ve polis işbirliği aracını teşkil eden Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Palermo Sözleşmesi) Birleşmiş Milletler tarafından Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Sözleşme ile sınıraşan örgütlü suç gelirlerini de içerecek şekilde genişletilmiştir” (Ryder, 2013, s. 3).

Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Palermo Sözleşmesi-2000)

15 Kasım 2000’de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilmiş, 12-15 Aralık 2000 tarihinde de Palermo’da imzaya açılmıştır. *Palermo Sözleşmesi* olarak da bilinen *Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi* Türkiye tarafından 13.12.2000 tarihinde imzalanmış, 30.01.2003 tarih ve 4800 sayılı yasayla uygun bulunmuş ve 04.02.2003 tarih ve 2003/5329 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile de onaylanmıştır.

Sözleşmede taraf devletlerin organize suç gruplarına katılma, suç gelirlerinin aklanması, yolsuzluk ve adaletin engellenmesi gibi yasa dışı eylemleri kendi iç hukuklarında suç tipi olarak düzenlemeleri düzenlenmiştir (Üstün, 2008, s. 21). Sınır aşan örgütlü suçların önlenmesi ve daha etkili bir şekilde mücadele edilmesi için işbirliğini geliştirmek amacıyla imzalanmış olan bu sözleşmenin 2. maddesinin f bendinde "*el koyma*" şu şekilde tanımlanmaktadır; "*Mahkeme veya başka bir yetkili makamın emrine dayanarak, malvarlığının devrinin, tebdilinin, tasarrufunun veya hareketinin geçici olarak yasaklanması veya malvarlığının muhafazasının veya kontrolünün geçici olarak üstlenilmesidir*" (Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, Md. 2/f).

Sözleşmenin 12. maddesinde "Müsadere ve El Koyma" konuları detaylı bir şekilde ele alınmaktadır. Söz konusu maddenin 2. fıkrasında; "Sözleşmeye taraf olan devletlerin muhtemel bir müsadere amacıyla, bu maddenin 1. fıkrasında bahsedilen herhangi bir malın tespitinin, izlenmesinin, dondurulmasının veya el konulmasının sağlanması için gerekli önlemleri alacaklardır" denilmektedir. Aynı maddenin 4. fıkrasında ise "Eğer suç geliri meşru kaynaklardan kazanılan bir mal ile karıştırılmış ise, bu tür bir mal, dondurma veya el koymaya ilişkin yetkiler saklı kalmak kaydıyla, karıştırılmış suç gelirinin takdir edilen değerine kadar müsadereye tabi tutulacaktır" denilmek suretiyle suç gelirlerinden elde edilenlerin meşru gelirden ayrı tutularak el konulabileceği vurgulanmaktadır. Ayrıca "Eğer suç geliri kısmen veya tamamen başka bir mala dönüştürülmüş veya çevrilmiş ise, söz konusu gelirin yerine bu mal, bu maddede belirtilen önlemlere tabi tutulacaktır" (Md. 12/2) denilmek suretiyle suç gelirinin dönüştürülmüş olsa bile el koyma veya tamamen müsadere edilme tedbirlerine uğratılacağı ortaya konulmuştur.

Sözleşmenin 13. maddesinin 2. fıkrasına göre "Sözleşmede ele alınan suçlar üzerinden yargılama yetkisine haiz diğer bir taraf devletin talebi üzerine, Devlet, muhtemel müsadere kararının, gerek talepte bulunan taraf devlet tarafından, gerek bu maddenin 1. fıkrasındaki bir talebe istinaden, talepte bulunulan taraf devlet tarafından verilebilecek müsadere kararının uygulanmasını teminen, bu Sözleşmenin 12. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen suç geliri, malvarlığı, malzeme, teçhizat veya diğer araç-gereçlerin tespiti, izlenmesi ve dondurulması veya el konulması için önlemler alacağına" işaret etmektedir. Ayrıca taraf devletlerin her birinin, kendi mahkemeleri veya diğer yetkili makamlarını, ilgili banka kayıtlarının veya mali veya ticari kayıtların ibrazı veya bunlara el konulması için emir verebilmeye yetkili kılacağından bahsedilmekte ve Taraf Devletlerin, bu madde hükümlerini uygulamaktan, banka gizliliği gerekçesiyle kaçınamayacakları da belirtilmektedir (Md. 12/6).

Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’nin 18. maddesinde ise taraf ülkelerin hangi durumlar için "*karşılıklı adli yardım*" talebinde bulunabilecekleri açıklanmaktadır. Bu maddenin 2. fıkrasında "Bu Sözleşmenin 10. maddesi (Bu maddede, Tüzel Kişilerin Sorumlulukları başlığına yer verilmektedir) uyarınca bir tüzel kişinin talepte bulunan Taraf Devlette sorumlu tutulabileceği suçlarla ilgili soruşturma, kovuşturma ve yargı işlemleri bakımından, talepte bulunulan Taraf Devletin ilgili yasaları, antlaşmaları, anlaşmaları ve düzenlemelerine göre, karşılıklı adli yardım mümkün olan en geniş ölçüde sağlanacaktır." denilerek, taraf ülkelerin birbirlerine kendi iç yasalarını yasalarının öngördüğü ölçüde olabildiğince geniş bir şekilde yardım sağlayacaklarına işaret edilmektedir. Bahse konu maddenin taraf ülkelerin hangi amaçlar için karşılıklı adli yardım talep edilebileceğinin sıralandığı 3. fıkrasının (c) bendinde ise özellikle "Arama, el koyma ve dondurma işlemlerini yerine getirme" sürecinde tarafların adli yardım talep edebileceklerine vurgu yapılmaktadır.

Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme (New York Sözleşmesi-2002)

New York Sözleşmesi olarak da bilinen “Birleşmiş Milletler Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Sözleşmesi”, 9 Aralık 1999 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilmiş, 10 Ocak 2000 – 31 Aralık 2001 tarihleri arasında imzaya açılmış ve 10 Nisan 2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir (<http://untreaty.un.org/English/Terrorism/Conv12.pdf>). “Türkiye sözleşmeyi 27.09.2001 tarihinde imzalamış, 10.01.2002 tarih ve 4738 sayılı yasayla onaylanmasını kabul etmiştir. Sözleşmede “Taraf devletlerin kendi iç hukuklarında terörün finansmanını suç sayması, terörist amaçlar için tahsis edilen veya kullanılan fonların tespitini, teşhisini, el konulmasını veya dondurulmasını sağlaması, terörün finansmanı suçuna karışan şüphelileri ya kendi iç hukukuna göre kovuşturmaya tabi tutması ya da ilgili ülkeye iade etmesi, suçluların soruşturma ve kovuşturmalarında diğer ülkelerle işbirliği yapması, finansal kuruluşların terörist fon akışını tespit etmesini, engellemesini ve durdurmasını sağlayacak tedbirler alması” öngörülmüştür (Üstün, 2008, s. 22).

Sözleşmenin 2. maddesinin 1. fıkrasında “Herhangi bir kişi, her ne suretle olursa olsun, tümüyle veya kısmen, bu maddede tadat edilen eylemlerin gerçekleştirilmesinde kullanılması niyetiyle veya kullanılacağını bilerek, doğrudan veya dolaylı olarak, yasa dışı bir şekilde ve kasten, fon sağlamak veya toplamakta ise, bu Sözleşmeyi ihlâl eder” denilmek suretiyle terör kapsamında değerlendirilmesi gereken suçlar bu fıkranın a ve b bentlerinde şu şekilde sayılmaktadır: “Ekte tadat olunan antlaşmaların herhangi biri kapsamında ve vazettiği tanım çerçevesinde suç teşkil eden eylem, b) Niteliği veya kapsamı itibariyle, bir halkı korkutmak, ya da bir hükümeti veya uluslararası örgütü herhangi bir eylemi gerçekleştirmeye veya gerçekleştirmekten kaçınmaya zorlamak amacıyla gütmesi halinde, bir sivilin ya da bir silahlı çatışma durumunda muhasemata doğrudan katılmayan herhangi başka bir kişiyi öldürmeye veya ağır şekilde yaralamaya yönelik diğer tüm eylemler” (Md. 2/1- a ve b). Bu maddede vurgulanan ve Sözleşmenin ekinde yer alan terörle ilişkili 9 Sözleşme ise şunlardır (Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme, Ek madde)

- “Uçakların Yasadışı Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi (16 Aralık 1970, Lahey)
- Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesi (23 Eylül 1971, Montreal)
- Diplomatik Ajanlar Dâhil Uluslararası Korunan Kişilere Karşı Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi (14 Aralık 1973, New York)
- Rehin Almalara Karşı Uluslararası Sözleşme (17 Aralık 1979, New York)
- Nükleer Maddelerin Fiziki Korunması Sözleşmesi (3 Mart 1980, Viyana)
- Uluslararası Sivil Havacılığa Hizmet veren Havalimanlarında Yasadışı Şiddet Eylemlerinin Önlenmesi Protokolü, Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesine Ek Protokol (24 Şubat 1988, Montreal)
- Denizcilik Sefer Yollarının Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Sözleşmesi (10 Mart 1988, Roma)
- Kıta Sahanelerinde Kurulu Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Hakkında Protokol (10 Mart 1988, Roma)
- Terörist Bombalamaların Önlenmesi Sözleşmesi (15 Aralık 1997, New York)”.

Sözleşmede el koymaya ilişkin tarafların izleyecekleri yollara 8. maddede yer verilmiştir. Madde metnine bakıldığında; “Sözleşmeye taraf devletlerin gerekli gördüğü durumlarda müsadere edebilmeleri açısından, bu sözleşmenin 2. maddesinde belirlenen suçların işlenmesi için kullanılan ya da kullanılması amacıyla oluşturulmuş fonların veya bu suçlardan temin edilen kazançların tespiti, bulunması, dondurulması, el konulması için her bir devletin iç hukukuna uygun olarak gerekli tedbirleri alabilmesinden” bahsetmektedir (Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme, Md. 8).

6706 Sayılı Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu Çerçevesinde El Koyma

Türkiye’de cezaî konularla ilgili adli işbirliğinin iç hukuktaki temel dayanağını 6706 sayılı “Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu” oluşturmaktadır. Bu kanunun 2/1-c maddesinde de adli işbirliği: "Cezaî konularda bir devletin adli mercilerinin diğer bir devletin adli mercileri adına yerine getirdiği işlemler" (Adalet Bakanlığı, 2021a, s.9) şeklinde tanımlanmıştır. Kanunun 1. maddesinin 1 fıkrasında kanunun amacı “cezaî konularda uluslararası adli iş birliğinin usul ve esaslarını düzenlemek” şeklinde açıklanmış iken aynı maddenin 2. fıkrasında ise kanunun kapsamının “yabancı devletlerle cezaî konularda yapılacak adli iş birliği” olduğu vurgulanmıştır (6706 Sayılı Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu, www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6706.pdf). Cezaî konularda uluslararası adli işbirliğinin amacı; “suç faillerinin cezasız kalmalarının önüne geçebilmektir. Böylece kişilerin, yaptıkları haksızlık karşılığında mutlaka cezalandırılacaklarını bilmesi, suçluluğun önlenmesinde de önemli bir unsur olmaktadır. Birçok suç, yalnızca suçun işlendiği ülkenin kamu düzenini bozmakla kalmamakta, suçların cezasız kalması durumunda diğer ülkelerin kamu düzeni de etkilenebilmektedir. Dolayısıyla suçlulukla mücadelede ülkelerin birbirine yardımcı olma yükümlülüğü bulunmaktadır” (Tezcan, Erdem ve Önok, 2021, s. 158).

6706 sayılı Kanun'un 1. maddesinin 2. fıkrasında bu kanuna göre adli işbirliğinin cezaî konularda yapılacağı belirtilmiş olmasına rağmen cezaî konulardan neyin anlaşılması gerektiği tam olarak açıklanmamıştır. Bu nedenle bu Kanun’da bahsi geçmeyen konularda 04.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanmaktadır (Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu, Md. 5) Cezaî konularda uluslararası adli yardımlaşma yoluyla yerine getirilebilecek işlemler genel olarak şu şekilde belirtilmiştir: “Şüpheli veya sanıkların ifadelerinin alınması veya sorgularının yapılması; mağdur, müşteki, katılan, tanık veya bilirkişilerin dinlenmesi; bilgi ve delil temini, banka kayıtları, muhasebe belgeleri, şirket dosyaları ve ticarî belgeler de dâhil olmak üzere, ilgili belge ve kayıtların asıllarının veya tasdikli suretlerinin sağlanması; delil toplamak amacıyla kazanç, malvarlığı, araç-gereç ya da diğer hususların tespiti veya izlenmesi; delil amaçlı arama ve el koyma, eşya ve yer incelemesi; el koyma ve müsadereye dair yabancı mahkeme kararlarının infazı ve cezaî konularda tebligat yapılması” (Adalet Bakanlığı, 2021a, s. 11).

6706 sayılı Kanun’un 4. maddesinde yabancı devletlerin adli iş birliği taleplerinin hangi hallerde reddedileceğinden bahsetmektedir. Buna göre;

“a) Türkiye’nin egemenlik hakları, millî güvenliği, kamu düzeni veya diğer temel çıkarlarının ihlal edilmesi,

b) Talebe konu fiilin sırf askerî suç, düşünce suçu, siyasî suç veya siyasî suçla bağlantılı bir suç olması,

c) Talebe konu kişinin ırkı, etnik kökeni, dini, vatandaşlığı, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasî görüşleri nedeniyle bir soruşturma veya kovuşturmayla maruz bırakılacağına veya cezalandırılacağına ya da işkence veya kötü muameleye maruz kalacağına dair inandırıcı nedenlerin bulunması,

ç) Talepte bulunan devlette savunma hakkına ilişkin temel güvencelerin bulunmaması.” (Md. 4), hâllerinde yabancı devletlerin adli iş birliği taleplerinin reddedilebileceğinden bahsedilmektedir.

6706 sayılı Kanun’da yabancı adli mercilere ait herhangi bir talepleri söz konusu olduğunda, taleplerin Türk Hukuku mevzuatlarına uygun hale getirildikten sonra yapılması gerektiğine vurgu yapılmaktadır. Özel bir talep olması halinde de kanun, ancak Türk Hukukuna aykırı olmadığı takdirde usulüne uygun bir şekilde yapılabileceğinden bahsetmektedir. Ayrıca Türk adli mercileri eğer gerekli görürse bu talepleri reddedebilecektir. Ayrıca ek belge ve bilgiler talep etme haklarını da saklı tutmaktadır. El koyma veyahut arama talebinde bulunulması hâlinde, talebe konu suçun iadeye elverişli bir suç olması gerekmektedir. Talep üzerine el konulan malvarlığı değerleri ile taşınmaz, hak ve alacaklarla ilgili olarak Türk adli mercileri yılda en az bir defa talep eden devletten tedbirin devamının istenip istenmediğine ilişkin bilgi isteyebilmektedir. Ayrıca Türk Mahkemeleri tarafından mahkûmiyet ya da beraat hükmü bulunması, suçun affa veya zamanaşımına uğraması durumlarında, aynı fiile ilişkin olarak adli yardımlaşma talepleri reddedilecektir (Md. 8). Kanun’da ayrıca

uluslararası düzlemde adli yardımlaşma talepleri söz konusu olduğunda ortaya çıkan masrafların, aksine bir mutabakat olmaması durumunda yerine getiren devlet tarafından karşılanacağına da vurgu yapılmaktadır (Md. 34/1).

Uluslararası Adli İşbirliği Anlaşmaları Çerçevesinde El Koyma Kararının Alınması ve Uygulanması

Almanya-Türkiye Arasında El Koyma Kararının Verilmesi ve Uygulanması

Almanya ile Türkiye arasında 28 Mayıs 1929 tarihinde Ankara’da imzalanan ve 15 Mayıs 1930’da yürürlüğe giren 1622 sayılı “Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Devleti Arasında Hukuki ve Ticari Mevaddı Adliyeye Müteallik Münesabatı Mütkebileyeye Dair Mukavelename” başlıklı adli işbirliği anlaşmasında herhangi bir ülkede malvarlığı değerlerine el konulduğunda buna ilişkin evrakların, talep edilen ülke diline çevrilmesi suretiyle konsolosluk aracılığıyla talep eden ülkeye bilgi ve belgelerin gönderilmesi gerektiğinden bahsedilmektedir (Türkiye Cumhuriyeti İle Almanya Devleti Arasında Hukuki ve Ticari Mevaddı Adliyeye Müteallik Münesabatı Mütkebileyeye Dair Mukavelename, Md. 9).

Mukayeseli Hukuk bakımından Alman Hukuku’nda genel olarak soruşturma aşamasında suç delili olarak anlam taşıyan nesnelere (Gegenstand) emniyet altına alınması amacıyla el konulması Alman Ceza Muhakemesi Kanunu’nun (ACMK) 94-100. maddeleri arasında düzenlenmektedir. “Suç işlenmesi için ya da suçtan elde edilen ve bu sebeple yargılamanın sonunda müsadereye konu olabilecek nesnelere emniyet altına alınması amacıyla el konulması ise ACMK’nun 111. maddenin b-n fıkraları arasında düzenlenmiştir. Buradaki nesnelere maksat, mal varlığı değerleri, haklar, taşınmazlar ve alacaklar tek bir kavramla ifade edilmiştir. Söz konusu tedbire karar verilebilmesi için ACMK’nun m. 111’e göre delil niteliği taşıyabilecek nesnelere el koymaya (ACMK m. 98) kıyasla, göreceli olarak, özellikle taşınabilir eşya dışındaki nesnelere açısından, daha nitelikli bir düzenleme yapıldığı görülmektedir” (Dursun, 2015, ss. 536-537). Alman Kanun Koyucu suçun işlenmesi için veya suçtan elde edilmesi sebebiyle yargılama neticesinde müsadereye konu olabilme ihtimalinden dolayı üzerlerinde el koyma tedbirinin icra edilebileceği nesnelere tahdidi olarak belirtmemiştir (Gercke vd., 2012; Akt. Dursun, 2015). Ancak “taşınabilir eşyaya, taşınmazlara, hak ve alacaklara, gemi ve hava araçlarına el koymanın nasıl gerçekleştirileceği” (ACMK, Md. 111/c) düzenlenmiştir.

Alman Hukuku’nda suç icrası veya suçtan elde edilen malvarlığı değerlerine el koymaya karar verilebilmesi için malvarlığı değerlerinin belli suç tiplerinin işlenmesinden kaynaklanması aranmamıştır. Ancak Kanun’un “Özel Muhakeme Usulleri” başlığını taşıyan 6. bölümünün “Müsadere ve Eşya Müsaderesindeki Muhakeme Usulü” başlıklı 3. kısmında tüm malvarlığı değerlerine ya da malvarlığının bir kısmına yekûn olarak el koyma kararının verilebilmesi için soruşturmaya veya kovuşturmayaya konu olabilecek devleti koruma amacına ilişkin suçlar katalog halinde sayılmıştır (ACMK, Md. 443).

ACMK’da soruşturmaya veya kovuşturmayaya konu olabilecek suçlar sonrasında “tarihi sırasıyla ‘çevre suçları’, ‘organize suçlar’ ve ‘devleti tehlikeye sokan suçlar’ olarak yasa değişiklikleri ile genişletilmiştir. Bu şekildeki bir el koyma kararı ancak, el koyma kararına konu teşkil edecek malvarlığı ve malvarlığı değerlerinin sahibi hakkında, söz konusu suçlar sebebiyle tutuklama kararı verilmiş olması veya kamu davası açılmasına karar verilmiş olması durumunda mümkündür.” (Dursun, 2015, s. 547).

Amerika Birleşik Devletleri-Türkiye Arasındaki El Koyma Kararı ve Uygulanması

Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri (ABD) arasındaki adli işbirliğini temin eden “Ceza Yargılarının Yerine Getirilmesine İlişkin Anlaşma”, 06.07.1979 tarihinde Ankara’da imzalanmış, 2314 sayılı Kanun’la 11.00.1980 tarih ve 17132 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anlaşma'nın "İstem Üzerine El Koyma" başlıklı 21. madde 2. fıkrası hükmünde; "Geçici el koyma, istenilen Devletin yasasına uygun olarak yürütülür. El koymanın kaldırılabilmesi koşullarını da bu yasa belirler." denilerek el koymaya ilişkin karşılıklı olarak mutabakata varılmak suretiyle geçici olarak el koyma kararı verilmesi durumunda hangi devlet el koyma kararını istiyorsa, o devletin yasa hükümlerinin uygulanması gerektiği vurgulanmaktadır.

ABD ile Türkiye arasında imzalanan bir diğer adli işbirliği anlaşması 7.6.1979 tarihinde Ankara'da imzalanan ve 2312 sayılı Kanun'la yürürlüğe konulan "Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri Arasında Suçluların Geri Verilmesi ve Ceza İşlerinde Karşılıklı Yardım Anlaşması"dır. Bahse konu Anlaşma'nın "Eşya ve Maddelerin Aranması ve El Koyma" başlıklı 27. maddesinde; "İstem, herhangi bir eşya veya maddenin bir ceza soruşturması veya kovuşturmasında kullanılmak üzere teslimine ilişkin olduğu ve bu bir olduğu ve bu bir arama emrinin yerine getirilmesini gerektirdiği takdirde, arama ve el koyma, ancak İstenilen Taraf yasalarına uygun olarak yapılacaktır." denilmek suretiyle el koymaya ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

Arnavutluk-Türkiye Arasındaki El Koyma Kararı ve Uygulaması

Arnavutluk ile imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti İle Arnavutluk Cumhuriyeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesi" Tirana'da 15 Mart 1995 imzalanmıştır. Sözleşmenin "Genel Hükümler" Başlığı içeren 1. bölümün 2. maddesinde "Âkit Taraflardan birinin vatandaşları, diğer Âkit Tarafın ülkesinde, hak ve menfaatlerinin takibi ve korunmasında hukuki, ticari ve cezai konularda yetkili mahkemelere ve diğer yetkili makamlara bu Âkit Tarafın vatandaşlarının tabi olduğu aynı şart ve formalitelerle serbestçe müracaat hakkında sahip olacakları" belirtilmektedir.

Anlaşmanın "Ceza Alanında Adli Yardımlaşma" adlı 6. bölümde eşyalara el konulması hususundan bahsedilmiştir. Sözleşmenin 25/2. maddesinde; "Ceza alanında adli yardımlaşma özellikle belgelerin tevdi, arama, delil teşkil eden belge ve eşyalara el konulması ve teslimi, bilirkişi incelemesi, sanıkların ve tanıkların sorgulanması, bilirkişilerin dinlenmesi ve keşif yapılması gibi usul işlerinin yerine getirilmesini kapsar." denilmek suretiyle Sözleşmenin amacı ve eşyalara el konulması gibi konularda usul işlemlerine yer verildiği dikkati çekmektedir.

Yine aynı kanunun 27. maddesinde nasıl uygulanacağından bahsedilmiştir. Anlaşma hükümlerine göre; el koyma talebinin yerine getirebilmesi için, kendi Devletinde yürürlükte bulunan kanuni hükümleri uygulanacağından bahsedilmiştir (Türkiye Cumhuriyeti İle Arnavutluk Cumhuriyeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesi, Md. 27/1-4).

Belarus-Türkiye Arasındaki El Koyma Kararı ve Uygulaması

Belarus ile Türkiye arasında 2012 tarihinde imzalanan adli işbirliği anlaşmasına göre; iki ülke karşılıklı olarak adli yardımlaşmayı taahhüt etmişlerdir. İki ülke arasındaki anlaşmanın 25. maddesinde delil teşkil eden belge ve eşyaların aranması el konulması konusunda ayrıntılı düzenlemelere yer verilmiştir (Türkiye Cumhuriyeti ile Belarus Cumhuriyeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması, 2012). Sözleşmenin 26. maddesinde "ceza alanında adli yardım talebinin yazılı yapılması gerektiğinden ve talepte bulunan ve talepte bulunulan makamların ismi; soruşturmanın veya davanın konusu ve talepte bulunan sözleşme tarafının ilgili ceza kanununun metni; şüpheli, sanık veya hükümlüye dair kişisel bilgiler; adli yardım talebinin amacının ne olduğu, talebin yerine getirilmesi amacıyla gerekli tüm bilgiler ile suç teşkil eden fiilin tazyihi ve niteliği; düzenleyen makamın imzası ve resmi mührünü içermesi gerektiği"ne (Md. 26) vurgu yapılmaktadır.

Ayrıca "talepte bulunulan makamın, kendi devletinde yürürlükte olan kanun hükümlerine uygun olarak adli yardım talebinin yerine getirilmesi"ni zorunlu kılmıştır. Ancak buna bir istisna getirilmiştir. Adli yardım talebinde bulunulan tarafın kanunlarına aykırı olmadığı ölçüde uygulanabilecektir (Md. 27). Aynı sözleşmesinin 29. maddesinde "talepte bulunan istenilen belgeleri

kendi dillerinde hazırlanmış ve kendi hukukunda öngörülen resmi ve onaylanması suretiyle, tercümeleri ile birlikte tebliğ edileceği”de vurgulanmaktadır. Ayrıca adli yardımlaşma taleplerinin yalnızca tahdidi olarak sayılan hallerde reddedileceğinden bahsedilmiştir. Buna göre;

- 1) “Talepte bulunulan, talebin yerine getirilmesini memleketinin egemenlik, güvenlik veya kamu düzenini etkiliyorsa;
- 2) Talepte bulunulan akit tarafça adli yardım talebinin yerine getirilmesinin iç mevzuatlarına aykırılık teşkil edeceği düşünülüyorsa”,

talepleri reddedilecektir (Md. 32).

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında El Koyma

Bilindiği gibi CMK madde 160’a göre; soruşturma evresinde delil toplamaya ilişkin görev Cumhuriyet Savcısı tarafından yapılmaktadır. Bu madde hükmüne göre; Cumhuriyet Savcısı, şüphelinin lehindeki veya aleyhindeki delilleri toplamak ve muhafaza altına almakla yükümlüdür. Cumhuriyet Savcısı delilleri toplarken, araştırılan delil kaynağının niteliğini göz önüne almak suretiyle, eşyaya el konulmasına da karar verebilmektedir. Ancak koruma tedbirleri işlemleri; bazı durumlarda özel yaşama, konuta, haberleşmeye ve mülkiyet hakkı gibi insan haklarına müdahale oluşturduğu da hiçbir kanıksamaya yer vermeyecek kadar açık bir şekilde ortadadır. El koyma işlemi de mülkiyet hakkını Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) kapsamında mülkiyet hakkına ihlal oluşturmaktadır. Bu haklar temel insan haklarından olup AİHS ve buna Ek Protokollerle koruma altına alınmışlardır. Hal böyle iken delillerin toplanması sırasında meydana gelen insan hakları ihlalleri, hem Ceza Muhakemesi hem de AİHS açısından ayrı bir öneme sahiptir (Cengiz, Demirağ, Ergül, McBride ve Tezcan, 2008, ss.76-78).

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında koruma tedbirlerine başvurulurken orantılılık ilkesinin gözetilmesi gerektiğinden bahsetmektedir. AİHM içtihatları ayrıntılı bir şekilde incelemeye tabi tutulduğunda; temel hakların nasıl kısıtlanacağıyla ilgili karar alınırken başvurulacak orantılılığın meşru biçimi, şu anda “Huang testi” olarak bilinen yöntemle belirlenmiştir. Buna göre [Silva, Stange ve Özbek, (Tarih Yok); Silva, Stange ve Yıldız, (Tarih Yok)];

“Ulaşılmak istenen amacın yeterli bir öneme sahip olması gerekmektedir; ulaşılmak istenen amaçla getirilen kısıtlama arasında rasyonel bir bağın bulunması gerekmektedir; başvuru yönteminin ulaşılmak istenen amacın gerektirdiğinden kesinlikle daha fazla olmaması gerekmektedir; söz konusu kamu çıkarlarıyla kişisel çıkarlar arasında adil bir dengenin sağlanması gerekmektedir ve kişinin suçlu olup olmadığının belirlenmesi bakımından verilecek cezayla homojen bir yapı içindedir” şeklinde açıklanmaktadır.”.

Aşağıda el koyma konusu ile ilgili olarak AİHM kararlarından bazı örneklere yer verilmektedir:

El Koymaya İlişkin AİHM Karar Örnekleri

Raimondo/İtalya Kararı (12954 / 87, 22 Şubat 1994)

Bay Raimondo, 13 Mayıs 1985’te on altı adet gayrimenkulüne ve altı aracına el konulduğu hususunda şikâyette bulunmuştur...

“AİHM, 1965 Kanunu'nun 2. maddesinde el koymanın öngörüldüğü... ve başvurunu, mülkünden mahrum bırakmadığı ancak onları kullanmasını engellediği sonucuna varmıştır...1965 Kanunu'nun 2. maddesi bağlamındaki El koyma, topluma zarar veren yasa dışı eylemlerin ürünü olan mülkün, gerekli olduğunda kamulaştırılabilmesini temin etmek üzere konan geçici bir önlemdir. Bu nedenle söz konusu önlem, kamu yaratma olması yönünden haklı görülebilir. Mafya gibi bir "örgütün" aşırı derecede tehlike arz eden ekonomik gücü göz önüne alındığında, yargılamanın bu aşamasında tedbir alınmasının, izlenen amaçla orantılı olmadığı söylenemez... Dolayısıyla, bu noktada AİHS'ye ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edilmediği tespit edilmiştir.” (www.anayasa.gov.tr/media/3601/cezayargilamasi.pdf.)

Pantefeyenko/Ukrayna Kararı (11901 / 02, 29 Haziran 2006)

“...Soruşturma için gerekli olan delilleri seçmek yerine, başvuranın ofisindeki tüm belgelere ve ceza davasıyla ilgili olmayan ona ait şahsi öğelere el koymuşlardır... Bu koşullar altında AİHM, söz konusu müdahalenin, "kanuna uygun olduğunun" ispat edilmediği ve bu nedenle, söz konusu hususta 8. maddenin ihlaline neden olduğu sonucuna varmıştır” (Cengiz, Demirağ, Ergül, McBride ve Tezcan, 2008, ss.78-79)

Buck/Almanya Kararı (41604 / 98, 28 Nisan 2005)

“Davanın özel koşullar altında arama ve El koyma emrinin, izlenen meşru amaçla orantılı olması hususunda AİHM, içtihadında tespit edilen ilgili kriterleri göz önüne alarak, öncelikle arama ve el koymanın öngörülmediği suçun, yalnızca bir trafik kuralının ihlaline ilişkin olduğunu gözlemlemektedir. Bu tür bir düzenlemenin ihlali, fazla önemli olmayan hafif bir suçtur. Bu nedenle, Almanya hukuku uyarınca cezai suç kategorisinden çıkarılmıştır... Buna ek olarak, mevcut davada risk teşkil eden husus, daha önce trafik kurallarını ihlal ettiğine ilişkin sabıkası olmayan bir kişinin mahkûm edilmesidir. Ayrıca AİHM, söz konusu suç, başvurana ait şirketin arabası ile işlenmiş olsa dahi, arama ve el koymanın ilişkin kovuşturma başvurucuya karşı değil başvurucunun oğluna yöneltilmiştir. Dolayısıyla başvurucu söz konusu yargılama açısından üçüncü kişidir... Davanın özel koşulları, özellikle de söz konusu arama ve el koymanın, üçüncü tarafın işlediği iddia edilen, bir düzenlemenin önemsiz şekilde ihlal edilmesi ile bağlantılı olarak öngörülmediği ve başvuranın şahsi ikamet yerinde yapıldığı göz önüne alındığında AİHM, müdahalenin izlenen meşru amaçla orantılı olduğunun kabul edilemeyeceği sonucuna varmıştır.” (Cengiz, Demirağ, Ergül, McBride ve Tezcan, 2008, ss.77-78)

Sonuç

El koyma kararlarının farklı ülkelerde nasıl uygulandığı konusu geçmişten günümüze süregelen tartışmalara konu olmuştur. Ancak bu konuya ilişkin uluslararası çok fazla mevzuat olmasına rağmen, literatürde sorunun çözümünü içeren derleme bir çalışma bulunmadığı söylenebilir. Koruma tedbirleri kişilerin temel hak ve özgürlüklerine müdahale etmektedir. Bu sebeple koruma tedbirleri uygulanırken hukuka uygunluğuna dikkat edilmesi gerekir. 1982 Anayasası'nın 13. maddesinde temel hak ve özgürlüklerin yalnızca kanunla sınırlandırılacağı vurgulanmaktadır.

Temel hak ve özgürlüklere müdahale eden el koyma kararı ancak kanunların elverdiği ölçülerde uygulanabilir. Bu çalışmada temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına sebep olan el koyma koruma tedbirinin Türkiye’de ve uluslararası düzende nasıl uygulandığı ve nasıl yerine getirileceğinden ayrıntılarıyla bahsedilmiştir. Türkiye’de, CMK’nın 128. maddesinde düzenlenmiş bulunan taşınmaz hak ve alacaklara el koyma koruma tedbiri suçla mücadelede özellikle de iktisadi suçlarla etkin mücadelede başvuru en önemli koruma tedbiridir. Kazanç elde etmek amacıyla işlenen suçlarda, elde edilen kazanç zamanında ve yerinde el konulması, bu kazançların kaçırılması, aklanması ya da yok edilmesinin önüne geçebilecektir. Suç ile elde edilen kazanç denetim altına alınacaktır. Bu şekilde ileride uygulanabilecek olan müsadere hükümleri (TCK, M. 54, 55) için de zemin hazırlanmış olacaktır (Dursun, 2015). Milletlerarası Ceza Hukuku’nda ise yurt dışında yaşayan Türk vatandaşları herhangi bir suça karıştıklarında, işlemiş oldukları suça ilişkin el koyma kararının Türkiye’de nasıl uygulamaya konulacağı söz konusu olup, konuyla ilgili oldukça sınırlı kaynak bulunmaktadır. Bu nedenle planlanan bu çalışma “Milletlerarası Ceza Hukukunda Yabancı Bir Ülkede Bulunan Malvarlığı Değeriyle İlgili Olarak El Koyma Kararı Verilmesi ve Yerine Getirilmesi Sorunu”nun tespiti ve bu sorunun giderilmesine ilişkin olarak konunun detaylı bir şekilde açıklanması amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmada, Türkiye’de yürürlükte bulunan; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5271 sayılı Ceza Muhakameleri Kanunu, 6706 sayılı Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu ve diğer ceza hukukuna ilişkin normatif düzenlemeler dikkate alınarak el koyma hükümlerinin nasıl uygulanacağından bahsedilmiştir. Yine konuyla alakalı olarak, Türkiye’nin de taraf olduğu; Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler Sözleşmeleri kapsamında el koyma hükümleri ve yerine getirilmesi ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır.

Makalede üzerinde durulan bir diğer konu da Uluslararası Adli İşbirliği Anlaşmaları Çerçevesinde el koyma kararının alınması ve uygulanmasıdır. Konuyla alakalı çok fazla düzenleme bulunmaktadır. Ancak makalede sınırlı bazı ülkelerle Türkiye arasında imzalanmış olan anlaşmalara yer verilmiştir. Koruma tedbirleri; bazen özel yaşama, konuta, kimi zamansa haberleşmeye ve hatta mülkiyet hakkı gibi insan haklarına müdahale etmektedir. El koymanın yerine getirilmesi de AİHS kapsamında mülkiyet hakkına ihlal teşkil etmektedir. Bahsi geçen haklar AİHS ve buna Ek Protokollerle koruma altına alınmıştır. Hal böyle iken mülkiyet hakkına açıkça ihlal teşkil eden arama ve el koyma kararlarının da AİHM Kararları ışığında ele alınması önem teşkil etmektedir. Makalede bu konuya ilişkin ihlal kararlarına yer verilmiştir.

Milletlerarası ceza hukukunda, yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarının suç işlemleri söz konusu olduğunda işlediği suça ilişkin el koyma kararının Türkiye’de uygulamaya konulması sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Milletlerarası ceza hukukunda yabancı bir ülkede bulunan malvarlığı değeriyle ilgili olarak el koyma kararının verilmesi ile ilgili izlenecek süreç açıklanmış ve sorunun giderilmesine ilişkin detaylı saptamalarda bulunulmuştur. Konuyla ilgili uluslararası düzenlemeler de referans alınarak Türkiye’de detaylı bir mevzut çalışmasına ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Çalışmada yazarın katkı oranı %100’dür.

Çıkar Çatışması

Çalışmada çıkar çatışması oluşturabilecek herhangi bir durum bulunmamaktadır.

Kaynaklar

Adalet Bakanlığı. (2021a). *Avrupa Birliğinde cezaî konularda uluslararası adli iş birliği*, Ankara: Adalet Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü Yayını. <https://diabgm.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/12102021113843AB-K%C4%B0TAP-14-09-2021.pdf> adresinden 22.12.2021 tarihinde erişilmiştir.

Adalet Bakanlığı. (23.02.2021b). Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanmasının ve terörizmin finansmanının önlenmesi genelgesi. Sayı: 155/1.

Avrupa Birliği. (2 Temmuz 2000). Avrupa Birliği üye devletleri arasındaki cezai konularda karşılıklı adli yardım anlaşması. <https://diabgm.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/12102021113843AB-K%C4%B0TAP-14-09-2021.pdf> adresinden 22.12.2021 tarihinde erişilmiştir.

Avrupa Birliği Konsey Kararı (24 Şubat 2005). Suçla ilgili gelirlere, araçlara ve mülkiyete el konulmasına ilişkin 2005/212/JHA sayılı Konsey Çerçeve Kararı, Avrupa Birliği Resmi Gazetesi, https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=uriserv%3A0J.L_.2005.068.01.0049.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2005%3A068%3ATOC adresinden 01.12.2022 tarihinde erişilmiştir.

Avrupa Birliği Konsey Kararı (22 Temmuz 2003). Avrupa Birliği'nde mal veya delillerin dondurulması kararlarının uygulanmasına ilişkin 2003/577/JHA sayılı Konsey Çerçeve Kararı <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32003F0577> adresinden 19.03.2023 tarihinde erişilmiştir.

Avrupa Birliği Konsey Kararı. (6 Ekim 2006). Karşılıklı tanıma ilkesinin müsadere kararlarına uygulanmasına ilişkin 2006/783/JHA sayılı Konsey Çerçeve Kararı. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32006F0783> adresinden 01.02. 2023 tarihinde erişilmiştir.

- Avrupa Konseyi. (1959). Ceza işlerinde karşılıklı adli yardım avrupa sözleşmesi (CİKAYAS). <https://diabgm.adalet.gov.tr/home/SayfaDetay/ceza-istinabe-genel-bilgiler14022020015707> adresinden 18.09.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Avrupa Konseyi. (1990). Suç gelirlerinin aklanması, aranması, müsaderesi ve müsaderesine ilişkin sözleşme, <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/141.htm> adresinden 11.01.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Avrupa Konseyi. (2005). Suç gelirlerinin aklanması, araştırılması, ele geçirilmesi, müsadere edilmesi ve terörizmin finansmanı hakkında sözleşme. <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/198.htm> adresinden 25.11.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Birleşmiş Milletler. (2003). Birleşmiş Milletler yolsuzlukla mücadele sözleşmesi <https://diabgm.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/sozlesme08012021120135> sitesinden 15.12.2022. tarihinde erişilmiştir.
- Birleşmiş Milletler. (2000). Sınırşan örgütlü suçlara karşı Birleşmiş Milletler sözleşmesi, https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2312020102044bm_45.pdf adresinden 02.12.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Birleşmiş Milletler. (1990). Narkotik uyuşturucu ve psiko trop maddelerin kaçakçılığına karşı sözleşme. https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/adli_yardimlasma/adli_isbirligi_ceza/cz_istinabe_ek/sozlesmeler/1988%20tarihli%20uyu%20C5%9Fturucu%20ve%20psikotrop%20maddelere%20kar%C5%9F%C4%B1%20bm%20s%C3%B6zle%C5%9Fmesi.pdf adresinden 15.12.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Birleşmiş Milletler. (2002). Birleşmiş Milletler terörizmin finansmanının önlenmesi sözleşmesi. <http://untreaty.un.org/English/Terrorism/Conv12.pdf>, adresinden 05.11.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Cengiz, S., Demirağ F., Ergül T., McBride J., Tezcan D. (2008). *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Ceza Yargılaması Kurum ve Kavramları*, Ankara, Şen Matbacılık.
- Değirmenci, O. (2007). *Mukayeseli hukukta ve Türk hukukunda suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu (kara para aklama suçu)*, Ankara: Turhan Kitabevi.
- Donohue, L. K. (2008). *The cost of counterterrorism – power, politics and liberty*. New York: Cambridge University Press.
- Dursun, İ. (2015). Ceza muhakemesi hukukunda taşınmazlara, hak ve alacaklara elkoyma, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 21(2) 535-558.
- Dülger, M. V. (2010). *Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanmasına ilişkin suçlar ve yaptırımlar*, Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul.
- Haigner, S. D., Schneider, F. and Wakolbinger, F. (2012). *Combating money laundering and the financing of terrorism: A survey*. economics of security working. Berlin: Economics of Security.
- Financial Action Task Force. (2010). *Financial action task force financial action task force guidance document – best practices confiscation (Recommendations 3 and 38)*. Paris.
- Ryder, N. (2013). To confiscate or not to confiscate? A comparative analysis of the confiscation of the proceeds of crime legislation in the United States of America and the United Kingdom. <https://uwe-repository.worktribe.com> adresinden 01.12.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Silva, J. C., Stange, A. ve Özbek, V. Ö. (Tarih Yok). Türk ceza adalet sisteminin etkinliğinin geliştirilmesi. Teknik araçlarla izleme ve gizli soruşturmacı tedbirleri modülü. Avrupa Birliği -

- Avrupa Konseyi Ortak Projesi. <https://rayp.adalet.gov.tr/resimler/552/dosya/8-teknik-araclarla-izleme-ve-gizli-sorusturmaci-tedbirleri-egitim-modulu25-08-20204-37-pm.pdf> adresinden 18.11.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Silva, J. C. D., Stange, A., Yıldız, A. K. (Tarih Yok). Arama ve el koyma tedbirleri modülü, Türk Ceza Adalet Sisteminin Etkinliğinin Geliştirilmesi, Avrupa Birliği-Avrupa Konseyi Ortak Projesi. <https://rayp.adalet.gov.tr/resimler/552/dosya/6-arama-ve-elkoyma-tedbirleri-egitim-modulu25-08-20204-36-pm.pdf> adresinden 19.11.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Özgenç, İ. (2021). Şüpheli işlem bildiriminin hukuki mahiyeti, MASAK'ın rolü, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu üzerine hukuki değerlendirmeler. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25(3), 273 – 328.
- Şen, E. ve Eryıldız, H. S. (2017). *Elkoyma*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tezcan, D., Erdem, M. R. ve Önok, R. M. (2021). *Uluslararası ceza hukuku*, (6. Baskı), Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti arasında hukuki, ticari ve cezai konularda adli yardımlaşma sözleşmesi (15 Mart 1995). <https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/b%C3%BCrolardan%20gelen%20s%C3%B6zle%C5%9Fmeler/D%C3%BCzenlenen%20s%C3%B6zle%C5%9Fmeler/hukuk-ceza/Arnavutluk%20Anla%C5%9Fma.pdf> adresinden 04.09.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye Cumhuriyeti ile Belarus Cumhuriyeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması. (13 Mart 2012). https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/ikitarafli-soz/hukuk&ceza/Belarus_Hukuki_%20Ticari_Cezai.pdf adresinden 01.12.2021 tarihinde erişilmiştir.
- United Nations. (1988). *United Nations Convention against illicit traffic in narcotic drugs and psychotropic substances* https://www.unodc.org/pdf/convention_1988_en.pdf adresinden 11.12.2022 tarihinde erişilmiştir.
- United Nations. (2015). *Resolutions and decisions adopted by the Conference of the States Parties to the United Nations Convention against Corruption*. <https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/COSP/session5/V1401171e.pdf> adresinden 18.02.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Üstün, O. (2008). Karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede uluslararası girişimler ve araçlara toplu bakış, *Bankacılık Dergisi*, 65, 19 - 35.
- Yılmaz, E. (2017). *Hukuk Sözlüğü*, Ankara: Yetkin Yayıncılık.
- Yılmaz, Y. (2000). Terörizmin Finansmanı Suçu, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (YÜHFD)*, 17(Özel Sayı), 177-267.
- 5549 Sayılı suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi hakkında kanun. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5549.pdf> adresinden 09.01.2023 tarihinde erişilmiştir.
- 1622 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti İle Almanya devleti arasında hukuki ve ticari mevaddı adliyeye müteallik münasabati mütkaibileye dair mukavelename. <https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/b%C3%BCrolardan%20gelen%20s%C3%B6zle%C5%9Fmeler/D%C3%BCzenlenen%20s%C3%B6zle%C5%9Fmeler/Hukuk/Almanya%20hukuki%20ticari%20.pdf> adresinden 11.02.2023 tarihinde erişilmiştir.
- 6706 Sayılı cezaî konularda uluslararası adli iş birliği kanunu www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6706.pdf adresinden 15.03.2023 tarihinde erişilmiştir.

Extended Abstract

Introduction

How seizure decisions are implemented in different countries has been the subject of debate for years. When Turkish citizens abroad commit a crime, implementing the seizure decisions in Türkiye regarding the committed crimes stand out as a problem in the context of international penal law. Depriving the criminals of illegal assets is an integral part of a country's criminal justice system. "Seizure is one of the most common mechanisms used to deprive criminals of the financial benefits of their illicit activities" (Financial Action Task Force, 2010, p. 3). Seizure measures interfere with the fundamental rights and freedoms of individuals. For this reason, during the execution of seizure decisions, protection measures should be implemented in accordance with the law. Seizure measures are used to ensure public safety and to fight against crime. However, while ensuring the security of the society, the fundamental rights and freedoms of individuals must also be observed. Otherwise, the belief of the society in justice may be shaken and practitioners may need to pay compensation.

In legal sense, seizure can be defined as "the preservation of the assets that are seen as proof or that are the subject of confiscation, by removing the possessor's power of ownership" (Yılmaz, 2017, p. 373). Seizure is not defined in the Constitution and the Code of Criminal Procedure (CMK). According to Article 4 of the Regulation on Judicial and Preventive Searches (AÖAY), seizure is defined as "the process of removing the power of ownership/disposition without the consent of the possessor for the purpose of preventing crime or danger, or because it is evidence of a crime or is subject to confiscation". Seizure "is the temporary limitation or removal of the possession of the goods that can be confiscated or that can be useful as evidence in the trial, by the courthouse without the consent of the possessor (Şen and Eryıldız, (2017).

The 1998 "Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances" of the United Nations is the first international convention that imposes the obligation to seize or confiscate the proceeds of crimes. In 2000, similar provisions began to be applied for "Transnational Organized Crime". In 2003, similar provisions were emphasized in the United Nations Convention against Corruption.

Resolution 5/3, taken in the fifth session of The Conference of the States Parties to the United Nations Convention against Corruption, focused on facilitating international cooperation in asset recovery and encouraged States parties and the United Nations Office on Drugs and Crime to share experience on the management, use and disposal of frozen, seized and confiscated assets, and to identify best practices as necessary, building upon existing resources that address the administration of seized assets, and to consider developing non-binding guidelines on this issue (United Nations Convention against Corruption, 2003)

In addition to the United Nations, the Council of the European Union has also introduced a wide range of measures, signed a number of resolutions and conventions, related to seizure and confiscation, partially affected by the threat of organized criminals. For example, the European Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime, adopted in 1990 against money laundering crime, the "seizure" of financial gains from crimes signed by the parties as an obligation. The provision has been signed by the parties as an obligation (Convention on Laundering, Search, Confiscation and Confiscation of Proceeds from Crime, 1990). This Convention includes the legislative practices of the Member States that allow the confiscation of "vehicles and income or property whose value corresponds to such income" (Art. 2).

Conventions signed by the United Nations and the Council of the European Union at regular intervals were also supported by various Council Framework Decisions. For example, with the Council Framework Decision (Framework Decision 2003/577) numbered 2003/577/JHA based on the European Union Justice and Home Affairs Council (JHA) number 577, the provision of confiscation

of goods was adopted regarding the implementation of the decisions to freeze property or evidence in the European Union (European Union Council Decision, 22 July 2003). The 2005/212/JHA Council Framework Decision sought to standardize the European Union confiscation laws. This Framework Decision of the Council of Europe emphasized the issue of allowing Member States to confiscate the assets and proceeds of criminal offenses punishable by more than one year's imprisonment (European Union Council Decision, 24 February 2005). With the Council Framework Decision 2006/783 on the application of the principle of mutual recognition to the confiscation decisions, the principles regarding the "recognition and enforcement" of the confiscation decisions by the countries within the European Union were determined (European Union Council Decision, 6 October 2006). This decision was consolidated and expanded on 28 March 2009 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/>).

Council of Europe Conventions

Various treaty texts were prepared and opened for signature and approval by the member states in order to take measures regarding the seizure of property values within the Council of Europe. Some of these conventions are: European Convention on Mutual Legal Assistance in Criminal Matters (1959); Council of Europe Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds of Crime (Strasbourg Convention-1990); Council of Europe Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds of Crime and on the Financing of Terrorism (Warsaw Convention-2005).

Conclusion

At the international level, various legal arrangements have been made to prevent laundering of assets obtained from crime, to fight against the proceeds of crime and to prevent the financing of terrorism. Among these main conventions in this field; the "United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances (Vienna Convention), United Nations Convention against Transnational Organized Crime (Palermo Convention), "Council of Europe Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime" (The Strasbourg Convention)", "The Council of Europe Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime and the Financing of Terrorism (Warsaw Convention) and the "United Nations International Convention on the Suppression of the Financing of Terrorism" have been ratified by our country and become a part of our domestic law (Ministry of Justice), 2021).